

Z448.4(4Укр)
P28

Ю. М. Рашкевич

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС ТА НОВА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Національна рамка кваліфікацій
Результати навчання
Компетентності
ЄКТС

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

Ю. М. Рашкевич

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС
ТА НОВА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Монографія

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2014

УДК 378(100)(477)
ББК 74.58(4Укр)
Р 282

Рецензенти:

Луговой В. І., д-р пед. наук, професор, перший віце-президент Національної академії педагогічних наук України;

Таланова Ж. В., д-р пед. наук, доцент, ст. наук, співробітник, менеджер аналітичної роботи Національного Еразмус+офісу в Україні;

Добко Т. Д., д-р філос. наук, перший проректор Українського католицького університету

*Рекомендувала Науково-технічна рада
Національного університету "Львівська політехніка"
(протокол № 9/2 від 4.09.2014 р.)*

Рашкевич Ю. М.

Р 282 Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія /
Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
ISBN 978-617-607-628-5

Висвітлено основні аспекти нової парадигми Європейського простору вищої освіти - студентоцентрованого навчання. Детально проаналізовано основний поняттєво-термінологічний апарат, який стосується компетентнісного підходу до створення та реалізації освітніх програм нового покоління, використовується міжнародною фаховою спільнотою, а також відображений у новому Законі України "Про вищу освіту". Описано сучасну методологію побудови освітньої програми, використання Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, методіку та формат опису Профілю програми, наведено приклади формулювання результатів навчання на рівні програми загалом та навчальної дисципліни зокрема. Проаналізовано процес імплементації Болонського процесу в Україні та виклики, пов'язані із запровадженням нового законодавства у вищій освіті.

Праця призначена для керівників, науково-педагогічних працівників та студентів вищих навчальних закладів, державних службовців і фахівців, залучених до процесів європейської інтеграції вищої освіти України.

**УДК 378(100)(477)
ББК 74.58(4Укр)**

ISBN 978-617-607-628-5

© Рашкевич Ю. М., 2014
© Національний університет
"Львівська політехніка", 2014

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Україна у Болонському процесі: 10 років нецілеспрямованих потуг	5
1.1. Освітнянські реформи 2005-2014 рр.....	5
1.2. Болонський процес: причини виникнення, цілі, інструментарій.....	12
1.3. Студентоцентроване навчання - нова парадигма вищої освіти.....	16
Розділ 2. Проект Тюнінг-запровадження нової парадигми побудови і реалізації навчальних програм	20
2.1. Модель гармонізації освітніх програм.....	21
2.2. Компетентності та результати навчання.....	27
2.3. Загальні та фахові компетентності.....	32
2.4. Викладання, навчання та оцінювання в програмах, побудованих за компетентнісним підходом.....	41
Розділ 3. Проект Тюнінг - створення нової концепції Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи	46
3.1. Історія створення ЄКТС.....	46
3.2. Використання ЄКТС у Європейському просторі вищої освіти.....	47
3.3. Основні поняття ЄКТС.....	49
3.4. Ключові документи ЄКТС.....	57
3.5. Додаткові інструменти ЄКТС.....	58
3.6. Основні учасники ЄКТС.....	61
3.7. Болонський процес та ЄКТС.....	63
Розділ 4. Результати навчання	65
4.1. Формулювання результатів навчання: теоретичні основи.....	66
4.2. Формулювання результатів навчання: практичні поради.....	73
4.3. Результати навчання в програмі євробакалавра з хімії (вимоги до присвоєння Знака євробакалавра з хімії).....	75
4.4. Майбутнє результатів навчання.....	78
Розділ 5. Профіль програми	81
5.1. Структура Профілю програми.....	82
5.2. Методологія побудови освітніх програм: CoRe 2 project.....	86
5.3. Приклади Профілів навчальних програм.....	88
Розділ 6. Побудова освітньої програми на основі компетентнісного підходу	121
6.1. Польська національна рамка кваліфікацій.....	122
6.2. Методологія побудови узгодженої із рамкою кваліфікацій освітньої програми.....	125

6.3. Приклад формулювання результатів навчання модулів, узгоджених із програмним результатом навчання.....	133
6.4. Організаційні поради.....	135
Розділ 7. Український порядок денний.....	137
7.1. Нова класифікація системи вищої освіти України.....	137
7.2. Створення нового покоління стандартів вищої освіти.....	141
7.3. Стандартизація докторських освітньо-наукових програм та вимоги щодо підготовки докторів філософії.....	143
7.4. Ліцензування та акредитація освітніх програм.....	145
7.5. Організаційне та науково-методичне забезпечення проведення реформ.....	146
Післяслово.....	148
Глосарій основних термінів.....	149
Список літератури.....	159